

ΤΟ S.T.O. ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΕΝΙΩΤΕΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΙΟΙ

τοῦ Γεωργίου Ι. Φαλαγγᾶ

Εἶναι ἤδη σέ ὄλους γνωστός ὁ ζωτικός καί πολύ σημαντικός ρόλος, τόν ὁποῖο διεδραμάτισε τό ἐμπορικό ναυτικό στίς στρατιωτικές ἐπιχειρήσεις τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Φθάνει νά σκεφθεῖ κανεῖς, ὅτι τό θέατρο τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἐκάλυπτε ὅλη τήν ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου — κυρίως τή θαλάσσια — γιά νά ἀντιληφθεῖ τό μέγεθος τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου καί τῶν ἀνδρῶν πού τόν ὑπηρετοῦσαν.

Κοντολογίης τά ἐμπορικά πλοῖα ἔπρεπε, ἀπό τή μιά μεριά, νά καλύψουν τίς ἐπείγουσες ἀνάγκες μεταφορᾶς τοῦ τεράστιου ὄγκου τοῦ στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ καί ἀπό τήν ἄλλη, νά μεταφέρουν τά ἀπαραίτητα ἐφόδια καί τρόφιμα, γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἐπιβίωση τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν· καί ὅλα αὐτά μέσα ἀπό κυριολεκτικά φλεγόμενους ὠκεανούς.

Φυσικά, ἀπό μιά τέτοια στράτευση δέν ἦτο δυνατόν νά λείψει — κατά παγία «συμμαχική» τακτική — ὁ ἑλληνικός ἐμπορικός στόλος, ὁ ὁποῖος ἦτο μεταξύ τῶν μεγαλυτέρων τῆς ἐποχῆς καί διέθετε τούς πλέον ἔμπειρους καί σκληροτράχηλους ναυτικούς σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο. Ἄλλωστε μιά σύντομη ματιά στά «ΣΤΕΝΙΩΤΙΚΑ ΤΟΜΟΣ Α'» μᾶς δίνει μιά ὀδυνηρή καί πικρή γεύση τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς.

Ὁ τεράστιος ὄμως — ὅπως ἤδη προαναφέραμε — ὄγκος τῶν πρὸς μεταφοράν ἐφοδίων καί ὑλικῶν σέ ὅλα τά σημεῖα τῆς γῆς, ἀνάγκασε τούς πάντα μεθοδικούς Ἑγγλέζους, νά συστήσουν εἰδική ὑπηρεσία ἐλέγχου καί ἐποπτείας τῶν θαλασσίων μεταφορῶν. Ἡ ὀργάνωση αὐτή εἶναι γνωστή σέ μᾶς τούς παλιούς ὡς S.T.O., ἀπό τά ἀρχικά τῶν λέξεων τῆς ὀνομασίας της: «SEA TRANSPORT ORGANIZATION»· δηλαδή «ὀργάνωση θαλασσίων μεταφορῶν».

Ἡ ἐπάνδρωση τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς, ὅπως ἦτο φυσικό, ἔγινε ὄχι ἀπό ρουτινιέρηδες γραφειοκράτες καραβανάδες, ἀλλά κυρίως ἀπό ἔμπειρους Πλοιάρχους τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, κατόχους ἀπαραιτήτως τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας.

Ἔτσι λοιπόν κι' ἐδῶ οἱ αἰώνιοι «φίλοι» καί «σύμμαχοι» Ἑγγέζοι ἔδειξαν πάλι τὴν προτίμησή τους στό Ρωμέικο στοιχεῖο· ἄλλωστε δέν εἶχαν καί τὴ δυνατότητα καλύτερης ἐπιλογῆς. Ἀμέσως μέ τὴν πρόσληψή τους στὴν ὑπηρεσία τῆς S.T.O. τοὺς ὀνόμαζαν ἐπικούρους ἀνθυποπλοιάρχους¹ καί ὑπήκουαν στίς διατάξεις τοῦ στρατιωτικοῦ κώδικα.

Μεταξύ αὐτῶν πού ὑπηρέτησαν στὴν S.T.O. ἦσαν καί τέσσερις Στενωῖτες Πλοίαρχοι καί ἓνας Στενωτικῆς καταγωγῆς, οἱ ἐξῆς: 1) Μιχάλης Μπέης 2) Γιαννούλης Μ. Φαλαγγᾶς 3) Σωκράτης Γ. Παλαιοκρασσᾶς 4) Δημήτρης Ι. Κατσιῆς καί ὁ Δημήτρης Ἀλεξάνδρου Παλαιοκρασσᾶς (Ἀλεξαντρῆς).

Ἡ λειτουργία τῆς S.T.O. συνεχίστηκε καί μετὰ τὸν πόλεμο, ὅπου — ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα — ἀσχολήθηκε, μέχρι τὸ 1948 περίπου, κυρίως γιὰ τὴν μεταφορά τροφίμων καί ἐφοδίων, πρὸς κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ μέ ἐπίτακτα πλωτά μέσα. Ἐδῶ πρέπει νά τονισθεῖ, ὅτι ἡ μεγάλη ἔλλειψη πλωτῶν μεταφορικῶν μέσων πού παρουσιάστηκε μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, δημιουργοῦσε τεράστια προβλήματα ἐφοδιασμοῦ τῶν νησιωτικῶν ἰδίως περιοχῶν τῆς Ἑλλάδας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό οἱ ἄνθρωποι τῆς S.T.O. εἶχαν τὴν ἀπόλυτη ἐξουσία τῆς ἐπίταξης κάθε πλωτοῦ μέσου — τὸ πλεῖστον καϊκιῶν — ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἀποτελεσματικά ὁ ἐφοδιασμός τῶν παραπάνω πληθυσμῶν. Αὐτὴ ὁμως ἡ — κατὰ κάποιον τρόπο — ὑπερεξουσία τοὺς καθιστοῦσε ἀντιπαθεῖς στοὺς κύκλους τῶν καραβοκύρηδων καϊκσῆδων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μάθει στὴν ἀσυδοσία καὶ αἰσχροκέρδεια τῆς κατοχικῆς περιόδου. Μέ ἄλλα λόγια χωρὶς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἐπικοινωνία καί ὁ ἐφοδιασμός τῶν Ἑλληνικῶν νησιῶν θά ἦτο ἐπικίνδυνα προβληματικός.

Ἀπὸ τοὺς παραπάνω Στενωῖτες — ὅλους σήμερα μακαρίτες — μόνο τρεῖς συνέχισαν μετὰ τὴν κατοχὴ τὴν ὑπηρεσία τους σέ Ἑλληνικά λιμάνια, οἱ ἐξῆς:

---

1. Σπαστό γαλόνι σέ σχῆμα τεθλασμένης γραμμῆς.

- 1) Ὁ Σωκράτης Παλαιοκρασσᾶς, μέ τό βαθμό τοῦ ἐπικούρου ὑποπλοιάρχου, ὑπηρέτησε στή Σύρα ἀπό τό 1944 ἕως τό 1948.
- 2) Ὁ Γιαννούλης Μ. Φαλαγγᾶς ὑπηρέτησε στό λιμάνι τῆς Πάτρας.
- 3) Ὁ Δημήτρης Ἀλεξάνδρου Παλαιοκρασσᾶς στή Χίο.

Ἐδῶ ὁμως τελειώνει ἡ μικρή αὐτή ἱστορική ἀναφορά καί ὀλα τά λίγα παραπάνω λόγια, ἄς εἶναι ἕνα μικρό ἱστορικό μνημόσυνο στόν Στενιώτη ναυτικό καί Καπετάνιο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε πάντοτε παρών σέ ὀλους τούς πολέμους, μαζί μέ ὀλους τούς Ἑλληνες συναδέλφους του.

Τρεις Στενιώτες επίκουροι άνθυποπλοίαρχοι τής S.T.O., σέ μία ρομαντική έκδρομή στίς Πυραμίδες. Διακρίνονται από άριστερά: 'Ο Μιχάλης ό Μπέης, στό μέσον ό Γιαννούλης Φαλαγγᾶς καί τρίτος ό Δημήτρης Ι. Κατσίκης μέ τίς στολές τής S.T.O.

Ὁ Σωκράτης Γ. Παλαιοκρασσᾶς, μέ τή στολή τοῦ Πλοιάρχου, μόνο πού τά γαλόνια εἶναι Ἀγγλικοῦ τύπου. Ἡ φωτογραφία ἔχει βγεῖ στήν ΚΑΛ-ΚΟΥΤΤΑ τῶν Ἰνδιῶν τό 1942, δηλαδή δύο χρόνια πρίν καταταγεῖ στήν S.T.O. στήν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου.